

**З Новим роком! З Різдвам Христовим усіх Вас і Ваші родини!
Нехай Тигр-98 не гарчить і не казує свій недоброчинливий вищир і хижачий норів. Нікому. Тим паче у зоні.**

Добра Вам, щастя, здоров'я (адже здоров'я - вже і є щастя!). Любові незрадливої, радощів тіла й духу і... послідовності енергії добра. А ще, даруйте, для міцності й гарту - достойних ворогів (чи хоча б опонентів). Та це лише тим, хто почувається на силі. Дружно й нелукаво -

Світлана ЙОВЕНКО.

Інна, притишена, ловила кожне слово, а що цікавили її не лише медики, а й потерпілі, вона знову тихенько торкнула руку медсестри:

- Ви не пригадаєте, хто вас найбільше вразив із пацієнтів, що запам'яталася особливо яскраво: знаєте, як спалах, буває, освітить, вихопить із темряви щось, аж здається нереальним воно? Ви зрозуміли мене? Подумайте, будь ласка!

- А що тут думати? Неля Фрідріхівна Мальцева, завтерапією, подзвонила нам, щоб особисті речі залишали, значить, у себе, бо фон скажений, немислимий. Ну, ми й взялися усіх до нитки роздягати, мити. Я вже, як машина, все робила, а в самої з думки не йде, чому це самі військові, де ж зміна? Станційні, цивільні - де? Невже загинули? Ми ж ЧАЕС обслуговували, наші вони! І так от руки одне роблять, а в голові своє: де ж вони? Що з ними? Де ж вони? Що з ними? Побігла б туди, подивилася, може б, кого знайшла... Але куди бігти - почманіли, так надривалися! Нікому ж було працювати: хто на дачі, хто де... І от я роздягаю їх, а перевдягти вже немає в що, то так напівголий обкутую простиралом - і на ліфт - везти по відділеннях. Стоїмо саме біля ліфта, коли чую - щось не так, якийсь наче шум, гомін... А то по напівтемних сходах хворі, які в нас лежали, ну, хто міг ходити, звичайно, спускаються теж хто в чім, хто як, хтось і на плече сусіда спирається - така вервечка, як птахи підбиті: одні вгору на ліфті, а ті вниз по сходах... Сказали їм, попросили, усіх, хто ходити може, іти додому, бо потерпілих ніде було вже класти... І щоб ліфт не займали, по сходах. Це ж і ліфт на той час уже добряче брудний був, точно, тільки зараз мені це на думку спало... Ми дзвонили Печериці, начмеду, що ж це коїться, люди голі від нас ідуть по відділеннях, адже на станції колосальна укладка - на кілька тисяч! То десь так о восьмій ранку люди вже переодягнені почали йти. Та, Боже мій, ви й уявити собі не можете, як це кривдно, що начальство не попередило нас про експеримент! Якби ж хоч натякнули, що готуються там, ну, навчання якісь, нам би не довелося лихоманити - серед ночі радіологічну бригаду шукати. Шість-сім лікарів відповідної кваліфікації у нас завжди наразі у бойовій готовності. Люди все скрупульозно проробляють, з почуттям відповідальності. Так то ж навчання! А це - суцільна війна. Аварійна ситуація: усі бригади, лаборанти, промисловий санітарний відділ - усі були на ногах, на висоті були, ми ж розуміли, де працюємо...

Інна скористалася паузою, спрямувала розмову у конкретніше русло:

- Але ж незабаром почалася евакуація, і куди ви з хворими?

- Пізніше вже, двадцять дев'ятого травня, ми з водієм Кривошією у польську лікарню везли людей, а тут самому йому погано: запаморочення, блювота - жак! Він за кермом блідий як смерть, люди хворі в машині, я не знаю, до кого кидається, а супроти - божевілля рух: автобуси з евакуйованими, машини зі скотом, на Вільчу порожні Камази за свинцем женуть (якраз поїзд прибув з вагонами свинцю) - це ви уявляєте? - війна, війна!.. Я Кривошію разом з іншими у приймальній покій здала, тут же й госпіталізували... А між іншим, їх троє було, водіїв від АТП-3: Шалагінов, Самойленко та Кривошія - це ті, хто тієї пекельної ночі у нас на "швидкій" працював, то про них і не писали, й не згадували, їх не нагородили, ніхто ніде не відзначив, хоч себе,

любих, героїчних, звісно, не забули. Та про це я пізніше скажу, гаразд?...

А от ви питали про хворих, послушайте. У нас на "швидкій" двоє лікарів лишалося: Дьяконов та Дворянин, то ми не знали, що з ними, де вони, довідувались у лікарні. «Так, - нам кажуть, - є двоє: Тинянов та Якимчук». Тільки після капелючки можна було з ними говорити. Якимчук Олександр Сергійович завідував наркологічним відділенням. Я до нього підійшла, тільки й попросив: «Вернетесь у Прип'ять, дуже прошу, не забудьте мою сім'ю».

Інні вже передався цей нервовий тремт маленької жіночки, яка, здавалося, може оповідати до ранку. Хтось чужий, збоку спос-

коли ще не більш вразливо щодо порушення справедливості, визначають репутації людей, чиїсь симпатії, антипатії та й просто гнучке лізоблюдське вміння пристосовуватись, веломовно самозвеличуватись, ніби випадково, безневинно відштовхувати в тінь мовчкватих, неславолюбних чорноробів чорнобильських буднів.

Так, гарантії в точності й неупередженості тих, хто розмовляє з нею, Інна, на жаль, не мала, лишалося покладатися лише на інтуїтивне відчуття людей, їхньої психології, й, усвідомлюючи це, вона все ж безконечно намагалася перевіряти інформацію, виправляючи, борсаючись у сумнівах. Вродженою терплячістю не раз гасила досаду і тепер

дичність друкування повісті, за що читач буде вам вдячний.

З повагою, - один із багатьох читачів.
м. Чернівці.

Шановна редакціє!

З червня цього року ви почали друкувати цікавий художньо-документальний твір - повість Світлани Йовенко "Жінка у зоні". Судячи з попередніх публікацій, мова в повісті не лише про жінку, а взагалі про екологію, чистоту моралі нашого суспільства. Та ось що дивує. Влітку повість друкувалася щомісяця, потім - через номер, тепер - раз на місяць... З таким "буксуванням" хіба можна встежити за розвитком сюжету, характерами, сформувати об'єктивну думку про твір такої званої авторки, як Світлана Йовенко.

Ми колективно (бо зараз постійно безгрош'я, пенсії і зарплат вчасно не виплачують) випишуємо газети і журнали, часто разом читаємо, обмірковуємо прочитане. Сподіваємось, що наш улюблений "Вісник Чорнобиля" поновить публікацію повісті "Жінка у зоні" в кожному номері газети.

З повагою, група читачів газети "Вісник Чорнобиля" Орлова К. П., Іванова А. І., Прищепка Е. А., Пищенко Н. В.
м. Боярка Київської обл.

Від редакції: Шановні друзі "Вісника Чорнобиля", через технічні причини ми децю перервали публікацію "Жінка у зоні". Продовжуємо друкувати цю повість. По її завершенні редакція газети планує познайомити своїх читачів із спогадами про чорнобильські трудові будні представників різних професій, як ліквідаторів, так і постраждалих внаслідок катастрофи.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

**"ВІД ТАКИХ ПУБЛІКАЦІЙ
ТЕПЛИШАЄ НА ДУШІ..."**

Шановна редакціє! Ось вже півроку, як ви друкуєте повість С. Йовенко "Жінка у зоні". Теплішає на душі, що хоч хтось не забув про роки трагедії і наші біди. Сторонньому читачеві автор розкриває багато невідомого.

Але чому такі перерви з публікацією? Спочатку щотижня, тепер мало не раз на місяць.

Прохання до редакції - відновити періодичність друкування повісті, за що читач буде вам вдячний.

терігаючи за балакучою та неговірною співрозмовницями, міг би подумати, що журналістка все, хоч би про що йшлося, безсторонньо пропускає крізь фільтри пам'яті, що їй достатньо будь-якої інформації, бай-дуже про кого, а вже потім вона систематизує, організує, відбере потрібне їй та, на її думку, найважливіше. До певної міри, може, так воно і було. Проте добре обізнана через розповіді Олесья з перебігом подій на станції тієї аварійної ночі, знаючи, яких неточностей припускалися її колеги і як болісно реагували на це рідні, друзі й співробітники, Інна тактовно, але неухильно називала Тетяні Андріївні конкретні імена, запитувала, уточнювала.

Кілька днів вона була під час зйомок фільму у Прип'ять, а днями Режисер пообіцяв узяти її в Чистоголівку, де мали знімати могили Володі Шашенка, Володимира Миколайовича. Як вони тут кажуть у російській абрєвіатурі - майстра КИПИА (контрольно-вимірвальних приладів і автоматики) Чорнобильського луско-налагоджувального виробництва (у блоктоті значилося так само російське: ЧПНП - знак питання і розшифровка). Кореспондент "Известий" О. Ілlesh називав його у статтях, а згодом і в книжці "Репортаж із Чорнобиля" оператором Сашею, "Правда" перехрестила на Валеру. Така сама чехарда фактів виявилася з інформацією про пожежників, медиків. Інна наслухалася гвалту обурення й протестів саме тут, на місці подій, і намагалася бути внятково уважною, коли йшлося про конкретних людей. Уже й у розповідях Галини Михайлівни з АТП та Кириченка вона зауважила розбіжності, ба навіть цілковито протилежні суб'єктивні оцінки щодо участі в ліквідації аварії одного з нагороджених водіїв. А скільки таких підводних рифів, підступних несподіванок чигають на журналістів у зоні, де так само, як скрізь,

збірала, зрозуміла, він уже в реанімації був на п'ятому поверсі. Дружина в нього медсестра Люда, кажуть, викликали її, пожив іще кілька годин і помер при ній.

Інна відчула, що вже їй несила ятрити спогади цієї серцевої жінці, вона вже готова була завершувати розмову або ж призначити Тетяні Андріївні побачення у Києві, коли медсестра якимось бляклим, сухим голосом сказала:

- А знаєте, як нас нагородили за ту варфоломівську ніч?.. Миськом Прип'яті подяку оголосив. А нагороджували так: ти - мене, я - тебе. Ось грамоти парткому ЧАЕС маємо. А самому Печериці, начмеду, тоді не до нас було. Не цікавився він нами. Тільки третього травня з'явився в Ільовиці у "Сказочному". Знаєте ж перший притулок наш - піонертабір? А нам, між іншим, двадцять сьомого помитися ніде було. Так, у чому було, й поїхали за медсанчастиною. Через два дні Коноваловій Аллі Степанівні зовсім погано стало, і лишилися тоді ми двоє комуністів: Мальцева Нінель Фрідріхівна, зав. терапією, і я.

- А хіба якби не були комуністкою, ви б не лишилися? - тихо спитала Інна.

- Я ж вам казала, я дитдомівська. Нас можна в будь-який штрафбат кинути, і будемо стояти на смерті. Може, тому й у партію пішли. Так розуміли. Комуніст - значить, будеш там, де найважче. З тими, кому найгірше. Та, виходить, не всі так думають. Я член партбюро, Інно Сергіївно. Люди обурювалися, вимагали зачитати список нагороджених, а нас перед фактом поставили: "Список затверджений". І це при тому, що ніхто з семи членів бюро його в очі не бачив. Оце вам наша "демократія в дії". Гадаєте, жінки-санітарочки у той список потрапили? Коли б не так! А вони ж прийшли першими і останніми пішли... Хочете знати - ми все проаналізували: хто де був, що зробив у цьому чорнобильському киплячому казані... Сороч відсотків можна було не нагороджувати!..

Інна раптом виразно пригадала чиїсь слова, з насмішкливою, вбивчою інтонацією мовлені тут, у зоні, що попервах сприйняла як невдалий дотеп: "За моїми спостереженнями, вчені, письменники та жінки страшні в боротьбі". Хто це сказав?.. Хтось із відділу інформації чи з керівництва станції? Шеф! Так, саме він, статечний, всезнаючий, готовий сипати жартами й незрозумілими клинами, позуючи мало не щодня на фоні саркофага у колі іноземних журналістів перед фото- і кінокамерами світу. Тридцятидвохрічний історик, геній спілкування і організаційної ініціатииви, кого доля закинула спочатку на Кримську, потім на конвульсійно-шокову Чорнобильську АЕС. Дорогий Олександр Павлович - психолог за покликанням і висхідна кінозірка чорнобильської кінодокументалістики 1986-1988 років... А за військовим званням він хто? Якоюсь у звичній уже для тих двох словесній пікіровці Інна в'їдливо процитувала начальницькі афористичні, промовисті рядки поета Бориса Олійника: "Одні в атаку ходили, а інші "ура!" кричали". Мовилося про лжегероїв Чорнобиля, проте шеф не сприйняв іронії. Карий погляд його уважав на дві знічки бурштинової смішинки. І він тоді без усмішки, майже сухо сказав:

- Отож-бо й воно. Жінка у зоні - як жінка на кораблі, це суще нещастя.

Жінка у зоні... А може, Зона - це чоловіча планета, де вона справді чужа, і мова її тут не потрібна, незрозуміла? Вона має існувати безмовно, безпретензійно: для прикрасення інтер'єра, як необхідність для гармонізації чоловічого побуту. Чистити картоплю, піднімаючись удосвіта, готувати їм і годувати їх, мити посуд, бинтувати рани, робити аналізи, забезпечувати чистий одяг, друкувати й розсилати ділові папери, відати телефонним і поштовим зв'язком... Утім, присвячувати себе папірцям і печаткам - недурна робота - при звичайності вже й чоловіки... А щоб мати голос і піднімати його нарівні з ними?! Та хто вона така? Нарівні - ніколи. І от вона - совісна і безборонна, беззахисна і зухвала, німотна і скандальна і, зрештою, приречена на самотність, як і скрізь на Землі. Бо вона жінка - у зоні. Будеш самотньою. Інакшістю своєю, іншим баченням людей і подій, обов'язку і права. Якщо захочеш мати с в і й голос. А тільки ж хто його почує?

(Далі буде).